

**ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O AGENCIJI ZA NACIONALNU BEZBJEDNOST**

Član 1

U Zakonu o Agenciji za nacionalnu bezbjednost („Službeni list RCG”, broj 28/05 i „Službeni list CG”, broj 20/11) poslije člana 5 dodaje se novi član koji glasi:

“Član 5a

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.”

Član 2

U članu 6 stav 1 mijenja se i glasi:

“Agencija prikuplja, evidentira, analizira, procjenjuje, koristi, razmjenjuje, čuva i štiti podatke od značaja za:

- 1) sprječavanje djelatnosti usmjerenih protiv nezavisnosti, suvereniteta, teritorijalnog integriteta, odbrane, bezbjednosti i Ustavom utvrđenog pravnog poretka Crne Gore;
- 2) sprječavanje terorizma i drugih oblika organizovanog nasilja;
- 3) sprječavanje organizovanog kriminala;
- 4) sprječavanje krivičnih djela protiv čovječnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom;
- 5) sprječavanje obavještajne djelatnosti nosilaca obavještajnih aktivnosti drugih država;
- 6) sprječavanje prijetnji po ekonomske interese Crne Gore;
- 7) sprječavanje prijetnji po međunarodnu bezbjednost;
- 8) sprječavanje drugih mogućih prijetnji po nacionalnu bezbjednost.”

U stavu 3 poslije riječi “zakonom” dodaju se riječi: “i drugim propisom”.

U stavu 5 riječi: “tačka 2“ zamjenjuju se riječima “tačka 1“.

Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

“O podacima iz stava 1 ovog člana, koji ukazuju na postojanje osnova sumnje da se priprema, organizuje ili da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, Agencija izvještava organ uprave nadležan za policijske poslove (u daljem tekstu: policija) i nadležno državno tužilaštvo. “

Dosadašnji st. 6 i 7 postaju st. 7 i 8.

Član 3

Poslije člana 6 dodaje se novi član koji glasi:

“Član 6a

“Podaci iz člana 6 ovog zakona mogu se koristiti samo za svrhe radi kojih su, u skladu sa zakonom, prikupljeni.“

Član 4

U članu 7 stav 1 poslije riječi “zakonom” umjesto tačke stavlja se zarez i dodaju riječi: ”u skladu sa načelom srazmjernosti, u obimu i na način koji je neophodan za ostvarivanje nadležnosti i izvršavanje drugih propisanih zadataka Agencije”.

U stavu 2 poslije riječi “podataka” dodaju se riječi: ”propisanih ovim zakonom”.

Član 5

Član 8 mijenja se i glasi:

“Agencija može prikupljati podatke od značaja za obavljanje poslova nacionalne bezbjednosti korišćenjem javno dostupnih izvora.

Agencija može prikupljati podatke i tražiti stručnu pomoć od građana, uz njihovu izričitu saglasnost.

Ovlašćeni službenik Agencije koji prikuplja podatke i traži stručnu pomoć od građana, dužan je da se legitimiše službenom legitimacijom.

U slučaju kada postoji vjerovatnoća da građanin, koji nije dao izričitu saglasnost za razgovor sa ovlašćenim službenikom Agencije, raspolaže obavještenjima značajnim za nacionalnu bezbjednost, Agencija može zatražiti od policije da sa građaninom obavi razgovor uz učešće ovlašćenog službenika Agencije, u skladu sa zakonom kojim se uređuju unutrašnji poslovi.

Organi državne uprave, organi lokalne samouprave i lokalne uprave i pravna lica koja vode registre i zbirke podataka obavezni su da ovlašćenom službeniku Agencije koji se legitimiše službenom legitimacijom, omoguće pristup podacima neposrednim uvidom u registre i zbirke podataka koje vode.

Pristup podacima u registrima i zbirkama podataka koje vode organi i pravna lica iz stava 5 ovog člana, Agencija može vršiti elektronskim putem, na osnovu pisanog sporazuma zaključenog sa starješinom organa, odnosno odgovornim licem u pravnom licu.

Zaključivanje sporazuma iz stava 6 ovog člana, vrši se uz prethodno pribavljeno mišljenje organa uprave nadležnog za zaštitu tajnih podataka i nezavisnog nadzornog tijela nadležnog za zaštitu podataka o ličnosti (u daljem tekstu: lični podaci).

O pristupu podacima u skladu sa st. 5 i 6 ovog člana, organi i pravna lica koji vode registre i zbirke podataka mogu voditi evidenciju koja sadrži samo brojeve službenih legitimacija ovlašćenih službenika Agencije koji su izvršili neposredni uvid, odnosno imali pristup podacima elektronskim putem.

Organi i pravna lica iz stava 5 ovog člana, obavezni su da na pisani zahtjev Agencije dostave tražene podatke.

Odredbe st. 5 do 9 ovog člana, odnose se i na druga pravna lica sa sjedištem u Crnoj Gori, kao i na pravna lica koja nemaju sjedište u Crnoj Gori ako se oprema za obradu ličnih podataka nalazi u Crnoj Gori.

Zahtjev Agencije za pristup podacima iz registara i zbirki podataka na način iz st. 5 i 6 ovog člana, odnosno za njihovo dostavljanje, predstavlja tajni podatak, a njegova tajnost određuje se u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

Organi državne uprave i pravna lica koja vrše javna ovlašćenja, po službenoj dužnosti, obavještavaju Agenciju o podacima od značaja za nacionalnu bezbjednost do kojih dođu u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti.”

Član 6

U članu 9 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi:

“2) praćenjem i osmatranjem, uz korišćenje tehničkih sredstava za:

- a) foto dokumentovanje,
- b) audio, video i druge oblike (digitalno i dr.) tehničkog dokumentovanja;”.

Tačka 4 mijenja se i glasi:

“4) nadzorom nad elektronskim komunikacijama i poštanskim pošiljkama koji se odnosi na:

- a) sadržaj elektronske komunikacije,
- b) podatke o saobraćaju u elektronskoj komunikaciji i neuspješnom uspostavljanju komunikacija,
- c) podatke o lokaciji u elektronskoj komunikaciji koja se odnosi na korisnika,
- d) sadržaj i vrstu poštanske pošiljke, odnosno usluge;“.

Član 7

U članu 10 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

“Agencija je dužna da zaštiti identitet lica iz stava 1 ovog člana.“

Član 8

U članu 11 stav 1 riječi: ”posebnim aktom, odobrava” zamjenjuju se riječima: “izdaje pisani nalog za”.

Stav 2 mijenja se i glasi:

“Nalog iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o identitetu lica na koje se ovaj nalog odnosi, a kojima Agencija raspolaže, vrstu tehničkih sredstava koja se koriste, odnosno način dokumentovanja, vrijeme trajanja, kao i osnovanost razloga za primjenu praćenja i osmatranja.”

Poslije stava 2 dodaje se šest novih stavova koji glase:

“Nalog iz stava 1 ovog člana za prikupljanje podataka primjenom sredstva i metode iz člana 9 stav 1 tačka 2 podtačka b ovog zakona, direktor Agencije izdaje na osnovu prethodne odluke predsjednika Vrhovnog suda Crne Gore, odnosno sudije koji ga, u skladu sa zakonom, zamjenjuje.

Izuzetno, u slučaju posebne opravdanosti i hitnosti koja zahtijeva da se otpočne primjena sredstva i metode iz člana 9 stav 1 tačka 2 podtačka b ovog zakona, i prije odluke iz stava 3 ovog člana, direktor Agencije može izdati nalog za otpočinjanje primjene tog sredstva i metode, ukoliko bi odlaganje otpočinjanja primjene onemogućilo postizanje svrhe radi koje se predlaže.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, direktor Agencije je dužan da, odmah po otpočinjanju primjene sredstva i metode iz člana 9 stav 1 tačka 2 podtačka b ovog zakona, podnese predlog za donošenje odluke iz stava 3 ovog člana.

Ukoliko predsjednik Vrhovnog suda Crne Gore, odnosno sudija koji ga zamjenjuje, u roku od 48 časova od otpočinjanja primjene sredstva i metode iz člana 9 stav 1 tačka 2 podtačka b ovog zakona, ne odobri primjenu tog sredstva i metode, Agencija je dužna da obustavi njegovu primjenu, a podatke i dokumenta na kojima su ti podaci zabilježeni uništi.

Zapisnik o uništavanju podataka i dokumenata iz stava 6 ovog člana, direktor Agencije je dužan da dostavi predsjedniku Vrhovnog suda Crne Gore, odnosno sudiji koji ga zamjenjuje.

Prikupljanje podataka primjenom sredstva i metode iz člana 9 stav 1 tačka 2 podtačka b ovog zakona, odobrava se za period do tri mjeseca i može biti produžavano na način iz st. 1, 3 i 4 ovog člana, dok se ne postigne svrha radi koje je odobrena primjena tog sredstva i metode.“

Član 9

U članu 13 riječi: “ tač. 4 i 5” zamjenjuju se riječima: “ tačka 4 podtač. a, b i d i tačka 5”.

Član 10

U članu 14 stav 1 u uvodnoj rečenici poslije riječi: ”tačka 4” dodaju se riječi: “podtač. a, b i d”.

U tački 2 riječi: “teritorijalnog integriteta Crne Gore” zamjenjuju se riječima: ”nezavisnosti, suvereniteta, teritorijalnog integriteta, bezbjednosti i Ustavom utvrđenog pravnog poretka Crne Gore”.

Tačka 4 mijenja se i glasi:

“4) špijunažom ili odavanjem tajnih podataka;”.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

“Nadzor iz člana 9 stav 1 tačka 4 podtačka c ovog zakona odobrava direktor Agencije, obrazloženim pisanim aktom.“

Dosadašnji stav 3 postaje stav 4.

Član 11

U članu 15 stav 1 poslije riječi “pošiljkama” dodaju se riječi: ”iz člana 9 stav 1 tačka 4 podtač. a, b i d ovog zakona”, a poslije riječi “sredstvu” dodaju riječi: “i/ili poštanskoj pošiljci, odnosno usluzi”.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

“Izuzetno, ukoliko Agencija ne može utvrditi identitet lica na koje se nadzor odnosi, predlog iz stava 1 ovog člana može da sadrži podatke o identitetu tog lica kojima Agencija raspolaže ili tehničke podatke, ali samo za nadzor iz člana 9 stav 1 tačka 4 podtačka b ovog zakona.“

U stavu 3 riječi: “tač. 4 i 5” zamjenjuju se riječima: ”tačka 4 podtač. a, b i d i tačka 5 ovog zakona” .

U stavu 4 poslije riječi: “tačka 4” dodaju se riječi: “podtač. a, b i d “.

U stavu 5 riječi: ”tač. 4 i 5” zamjenjuju se riječima: “tačka 4 podtač. a, b i d i tačka 5 ovog zakona”.

Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase:

“Nadzor iz člana 9 stav 1 tačka 4 podtačka c ovog zakona može da traje tri mjeseca, a zbog važnih razloga može se produžavati još za po tri mjeseca, ali ne duže od 24 mjeseca.

Produženje nadzora iz člana 9 stav 1 tačka 4 podtačka c ovog zakona odobrava direktor Agencije, obrazloženim pisanim aktom.“

U stavu 6 poslije riječi “tačka 4” dodaju se riječi: “podtač. a, b i d”, a poslije riječi “zamjenjuje” umjesto tačke stavlja se zarez i dodaju riječi: “kao i nadzora iz člana 9 stav 1 tačka 4 podtačka c ovog zakona koji je odobrio direktor Agencije, u skladu sa zakonom”.

Dosadašnji st. 2, 3, 4, 5 i 6 postaju st. 3, 4, 5, 6 i 9.

Član 12

U članu 15a stav 2 tačka 1 riječi: ”uređenu zaštitu ličnih podataka” zamjenjuju se riječima: “na adekvatnom nivou uređene mjere zaštite ličnih podataka”.

Tačka 2 mijenja se i glasi:

“2) posjeduje podatke da lice na koje se ti lični podaci odnose ugrožava interese nacionalne bezbjednosti Crne Gore, bezbjednosne interese države kojoj se podaci dostavljaju ili vrijednosti zaštićene međunarodnim pravom; i”.

Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:

“3) je obezbijeden princip uzajamnosti.”

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

“Odredba stava 2 tačka 2 ovog člana ne odnosi se na dostavljanje ličnih podataka u postupku vršenja bezbjednosne provjere uz saglasnost lica na koje se ti lični podaci odnose.”

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

“Agencija je dužna da prilikom dostavljanja podataka iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, navede obaveze primaoca o primjeni adekvatnog nivoa mjera zaštite ličnih podataka i njihovom korišćenju isključivo u svrhu radi koje su dostavljeni.”

Dosadašnji st. 3 i 4 postaju st. 4 i 6.

Član 13

U članu 16 stav 1 riječi: ”koji se prikupe u vršenju djelatnosti Agencije” zamjenjuju se riječima: “koje prikupi u vršenju poslova iz svoje nadležnosti”.

Član 14

U članu 17 stav 1 riječ “ovim” briše se.

Član 15

U članu 18 stav 3 riječi: “dovelo u opasnost” zamjenjuju se riječima: ”otežalo ili onemogućilo”.

Stav 4 mijenja se i glasi:

“Agencija je dužna, kad prestanu razlozi iz stava 3 ovog člana, ako to građanin zahtijeva, da postupi u skladu sa stavom 2 ovog člana.”

Član 16

U članu 19 riječi: “bezbjednosnim standardima” zamjenjuju se riječima: “propisima i bezbjednosnim standardima utvrđenim propisima, međunarodnim ugovorima i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava”.

Član 17

U članu 20 stav 2 riječi: “određena obavještenja i” zamjenjuju se riječju “određene”.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

“Policija i drugi nadležni organi dužni su da podatke iz stava 2 ovog člana koriste isključivo u zakonom propisane svrhe radi kojih su im ti podaci dostavljeni.”

Član 18

U članu 26 stav 1 tačka 1 poslije riječi “zaštiti” dodaje se riječ “podataka”.

Tačka 6 briše se.

Dosadašnje tač. 7 i 8 postaju tač. 6 i 7.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

“Direktor Agencije, uz saglasnost Vlade, donosi godišnji program rada Agencije.”

Član 19

U članu 27a stav 6 poslije riječi “pripravnik” briše se tačka i dodaju riječi: ”ili je na stručnom osposobljavanju u skladu sa posebnim zakonom.”

Član 20

Poslije člana 28 dodaje se novi član koji glasi:

“Član 28a

Lice koje zasnuje radni odnos u Agenciji dužno je da, u propisanom roku, položi posebni ispit za rad u Agenciji.

Program i način polaganja ispita iz stava 1 ovog člana utvrđuju se u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika.”

Član 21

U članu 29a poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

“Službenici Agencije ne smiju, bez prethodnog odobrenja direktora Agencije, javno saopštavati podatke o Agenciji ili iz djelokruga rada Agencije.”

Član 22

U članu 33a stav 1 riječi: ”privremeno upućen” zamjenjuju se riječju “raspoređen”.

Član 23

U članu 36b stav 1 poslije tačke 2 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

“3) postupanje sa službenim oružjem suprotno propisima kojima je uređeno držanje, nošenje i način postupanja sa službenim oružjem službenika Agencije i

4) javno saopštavanje podataka o Agenciji ili iz djelokruga rada Agencije, bez prethodnog odobrenja direktora Agencije.”

Član 24

U članu 36d poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koja glase:

“Disciplinsku komisiju imenuje direktor Agencije iz reda službenika Agencije, od kojih su predsjednik i najmanje dva člana diplomirani pravnici.

U disciplinskom postupku protiv službenika Agencije javnost je isključena.”

Dosadašnji stav 2 postaje stav 4.

Član 25

U članu 37a poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

“Podaci iz evidencija iz stava 1 ovog člana označavaju se stepenom tajnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.”

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3.

Član 26

U članu 38 riječi: ”Zakon o policiji” zamjenjuju se riječima: ”zakon kojim se uređuju radni odnosi policijskih službenika”.

Član 27

U članu 48 stav 1 poslije riječi “nabavku” dodaju se zarez i riječi: ”održavanje i servisiranje”.

U stavu 2 riječ “javnih” briše se.

Član 28

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenom listu Crne Gore”.

O b r a z l o ž e n j e

I Ustavni osnov za donošenje Zakona

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojom je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

U skladu sa Amandmanom IV stav 1 na Ustav Crne Gore, ovaj zakon donosi se većinom glasova svih poslanika Skupštine Crne Gore.

II Razlozi za donošenje Zakona

Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost predlaže se u cilju unapređenja pravnog okvira djelovanja Agencije za nacionalnu bezbjednost, u sklopu ukupnih aktivnosti na sprovođenju akcionog plana za realizaciju reformskih aktivnosti ANB u procesu evroatlantskih integracija i ispunjavanju preporuka vezanih za poziv Crnoj Gori za članstvo u NATO. Istovremeno, donošenje ovog Zakona u funkciji je dostizanja jednog od strateški proklamovanih bezbjednosnih interesa i ciljeva Crne Gore koji se odnosi na punu pravnu uređenost područja nacionalne bezbjednosti u skladu sa Ustavnim odredbama, normama međunarodnog prava i međunarodnim obavezama koje je prihvatila Crna Gora.

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona implementirani su visoki standardi u primjeni sredstava i metoda prikupljanja podataka, propisane procedure u primjeni sredstava i metoda tajnog prikupljanja podataka (uz jasna ovlašćenja i ograničenja), precizirani uslovi za međunarodnu razmjenu podataka, propisane pojedine specifičnosti vezane za organizaciju rada ANB kao državnog organa sui generis, ovlašćenja i odgovornosti zaposlenih.

Donošenje ovog Zakona predstavlja normativnu pretpostavku za dalje profilisanje Agencije u modernu službu primjerenu međunarodnim/NATO standardima, s osnovnim ciljem kvalitetnog suprotstavljanja bezbjednosnim izazovima, rizicima i prijetnjama.

U savremenim uslovima suprotstavljanje bezbjednosnim izazovima, rizicima i prijetnjama, koji su preovlađujuće trantransnacionalnog karaktera, upravo zahtijeva adekvatno postavljanje obavještajno bezbjednosnih službi i njihovo normativno prilagođavanje na način koji obezbjeđuje dostizanje standarda neophodnih za punu interoperabilnost sa organima, organizacijama i službama drugih država, kao i međunarodnih organizacija.

Predložene izmjene zakona značajno doprinose sadržajnijem i cjelovitijem uređenju rada Agencije, čime se dodatno unapređuju postupci za prikupljanje, obradu i korišćenje podataka srazmjernog

obima i u skladu sa legitimnom namjenom za koju su prikupljeni, uz implementaciju visokih standarda u zaštiti ljudskih prava i sloboda.

Neblagovremeno donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost usporilo bi aktivnosti na realizaciji preporuka vezanih za poziv Crnoj Gori za članstvo u NATO.

U izradi Zakona analizirana su i korišćena rješenja iz uporednog zakonodavstva u ovoj oblasti

III Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama

Odredbe Zakona koje se odnose na primjenu sredstava i metoda tajnog prikupljanja podataka kojima se ograničavaju ljudska prava i slobode na način propisan Ustavom Crne Gore (pravo na privatnost) u potpunosti su usaglašene sa Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (član 8).

IV Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Predlogom Zakona preformulisane su i preciznije definisane postojeće nadležnosti Agencije, uz propisivanje izričite obaveze da o podacima koji ukazuju na postojanje osnova sumnje da se priprema, organizuje ili da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti Agencija izvještava Policiju i nadležno državno tužilaštvo.

Zakonom je normirano načelo srazmjernosti, kao generalna klauzula u prikupljanju podataka, koja podrazumijeva obavezu Agencije da u svakom konkretnom slučaju, a naročito u primjeni MTN, pažljivo procjenjuje srazmjernost primjene sredstava i metoda prikupljanja podataka u ostvarenju svog legitiminog cilja sa obimom i načinom prikupljanja podataka, neophodnih za ostvarivanje zadataka Agencije.

Prikupljanje podataka komunikacijom sa građanima dodatno je normirano u odnosu na važeći Zakon. Polazeći od okolnosti da se prikupljanje podataka od građana vrši isključivo na principu dobrovoljnosti, koristeći rješenja iz uporedne prakse, u cilju jačanja efikasnosti u radu, data je mogućnost da Agencija zatraži od Policije da sa građaninom koji nije dao izričitu saglasnost za razgovor obavi razgovor uz učešće ovlašćenog službenika Agencije, ali samo ako postoji vjerovatnoća da taj građanin ima saznanja o podacima značajnim za nacionalnu bezbjednost.

Pored toga, detaljnije su razrađene odredbe koje se odnose na ovlašćenje Agencije za pristup podacima u registrima i zbirkama podataka koje vode organi državne uprave, organi lokalne samouprave i lokalne uprave i pravna lica koja vode registre i zbirke podataka, uz mogućnost ostvarivanja uvida neposredno, od strane ovlašćenog službenika, ili elektronskim putem, uz prethodno zaključeni sporazum sa starješinom organa, odnosno odgovornim licem u pravnom licu.

Značajne novine predložene su u poglavlju kojim je uređeno tajno prikupljanje podataka. Naime, detaljno su razrađena ovlašćenja Agencije u prikupljanju podataka radi uspostavljanja optimalanog skupa instrumenata (sredstava i metoda) koje Agenciji stoje na raspolaganju u prikupljanju podataka, a kojima raspolažu i obavještajno bezbjednosne službe bezbjednosnih sistema zemalja članica NATO i EU.

S druge strane, u primjeni sredstava i metoda kojima se zadire u ljudska prava i slobode građana obezbijedena je procedura odobravanja od strane sudske vlasti, u skladu sa najvišim standardima zaštite ljudskih prava i sloboda. S tim u vezi, procedura primjene i način odobravanja tajnog praćenja i osmatranja uz korišćenje tehničkih sredstava za dokumentovanje razrađena je, u zavisnosti od vrste tehničkog dokumentovanja, na foto (koje, kao i do sada, odobrava direktor Agencije) i audio, video i druge oblike (digitalno i dr.) tehničkog dokumentovanja, koje odobrava predsjednik Vrhovnog suda, u propisanoj proceduri.

Izuzetno, u slučaju posebne opravdanosti i hitnosti, ukoliko bi odlaganje otpočinjanja primjene onemogućilo postizanje svrhe radi koje se predlaže, predložena je mogućnost da direktor Agencije može odobriti samo otpočinjanje tajnog praćenja i osmatranja uz korišćenje tehničkih sredstava za audio, video i dr. oblika tehničkog dokumentovanja, bez prethodne odluke predsjednika Vrhovnog suda. U tom slučaju, direktor Agencije je dužan da, neposredno po otpočinjanju primjene, predloži donošenje sudske odluke, odnosno da u protivnom obustavi primjenu, a podatke i dokumenta na kojima su ti podaci zabilježeni uništi.

Tajni nadzor nad elektronskim komunikacijama i poštanskim pošiljkama, u zavisnosti od vrste podataka koji se pribavljaju, razrađen je u odnosu na: sadržaj komunikacije, podatke o saobraćaju i neuspješnom uspostavljanju komunikacija, podatke o lokaciji koja se odnose na korisnika i sadržaj i vrstu poštanske pošiljke/usluge. S tim u vezi, propisano je da je za sve vrste podataka, osim za podatke o lokaciji u elektronskoj komunikaciji koja se odnosi na korisnika, potrebno odobrenje predsjednika Vrhovnog suda, kao i da se (kao i do sada) može odobriti, odnosno produžavati za period do 24 mjeseca.

Novinu predstavlja i odredba da, ukoliko Agencija ne raspolaže podacima o identitetu lica i ne može ih na drugi način pribaviti, predlog (i odobrenje) za nadzor nad elektronskim komunikacijama radi pribavljanja podataka o saobraćaju u elektronskoj komunikaciji i neuspješnom uspostavljanju komunikacija može da sadrži druge raspoložive identifikacione ili tehničke podatke.

Zakonom su preformulisana dva (od šest) razloga/osnova za odobravanje primjene mjera tajnog nadzora. Izmjena tačke 2 člana 14 Zakona predložena je radi usaglašavanja sa Ustavom i davanja mogućnosti za primjenu MTN u slučajevima postojanja osnova sumnje da su ugrožene najviše vrijednosti koje garantuje Ustav (nezavisnost, suverenitet, teritorijalni integritet, bezbjednost i Ustavom utvrđeni pravni poredak Crne Gore). Tačka 4 člana 14 (dostavljanje tajnih podataka neovlašćenom licu) preformulisana je na način koji obezbjeđuje da u slučaju postojanja osnova sumnje da je ugrožena nacionalna bezbjednost špijunažom i odavanjem tajnih podataka, to bude osnov za primjenu MTN.

U dijelu koji se odnosi na razmjenu podataka na međunarodnom planu i iznošenje ličnih podataka iz Crne Gore, odnosno njihovo dostavljanje obavještajnim i bezbjednosnim sistemima drugih država, predložene su izmjene koje se odnose na neophodnost adekvatnog nivoa uređeneosti mjera zaštite ličnih podataka (u skladu sa Konvencijom Savjeta Evrope o zaštiti pojedinaca u pogledu automatske obrade ličnih podataka), kao i na princip uzajamnosti (reciprociteta) u međunarodnoj razmjeni.

U odnosu na propisanu mogućnost Agencije da nije dužna da građanina, na njegov pisani zahtjev, obavijesti da li su preduzimate mjere prikupljanja podataka o njemu ako bi to obavještenje dovelo u opasnost izvršenje poslova Agencije, ova okolnost je preformulisana na način koji korespondira sa uporednim zakonodavstvom u ovoj oblasti. Takođe, preformulisana je odredba koja se odnosi na obavezu Agencije da, kad se steknu zakonski uslovi (kad prestanu razlozi zbog kojih nije bila dužna da obavijesti građanina o prikupljanju podataka), ako to građanin zahtijeva, odgovori na njegov zahtjev i stavi mu na uvid prikupljene podatke i dokumenta.

U dijelu kojim se uređuju prava i obaveze službenika Agencije, preložene izmjene odnose se na obavezu vršenja bezbjednosne provjere za lica koja su (pored pripravnika) korisnici stručnog osposobljavanja, program i način polaganja posebnog ispita za rad u Agenciji, kao i zabranu javnog istupanja službenika Agencije o pitanjima iz djelokruga rada Agencije, bez prethodnog odobrenja direktora Agencije. Kao teži disciplinski prekršaji, pored postojećih, propisani su i postupanje sa službenim oružjem suprotno propisima kojima je uređeno držanje, nošenje i način postupanja sa službenim oružjem službenika Agencije, kao i javno saopštavanje podataka o Agenciji ili iz djelokruga rada Agencije, bez prethodnog odobrenja direktora. Takođe, predloženo je isključenje javnosti u disciplinskom postupku protiv službenika Agencije, kao i da disciplinsku komisiju imenuje direktor Agencije iz reda službenika Agencije.

Predloženo je i da direktor Agencije, uz saglasnost Vlade, donosi godišnji program rada Agencije, s obzirom da ovo pitanje, do sada, nije bilo uređeno.

Postojeća norma kojom je propisano da se za nabavku specijalne opreme, službenog oružja i prostorija koje se koriste u radu Agencije ne primjenjuju propisi o javnim nabavkama, dopunjena je na način koji obezbjeđuje da održavanje i servisiranje navedene opreme, oružja i prostorija predstavlja sastavni dio povjerljivosti nabavke.

Predlogom ovog Zakona pažljivo su odvagane profesionalne potrebe i zahtjevi za efikasnošću rada Agencije u suprotstavljanju savremenim bezbjednosnim izazovima, rizicima i prijetnjama, na jednoj - sa standardima u zaštiti ljudskih prava i sloboda – na drugoj strani. Takođe, kao ni do sada, u radu Agencije nije data mogućnost bilo kog oblika prisile u prikupljanju podataka.

Pored navedenog, jedan broj odredbi Zakona izmijenjen je, odnosno dopunjen, radi terminološkog i sl. prilagođavanja drugim važećim zakonima kojima su uređene pojedine oblasti.

V Procjena finansijskih sredstava za sprovođenje zakona

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva iz Budžeta Crne Gore.